

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Văvăria” și „Bobirnaci”, — o următorul; pe un an 10 cor.; an 5 cor. — Pentru economii: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La 1 scriere ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscrisurile nu să dau napoi.

„Să ne facem toți gr.-orientali”...

Propunerile celor tare măchniți pentru episcopia gr.-cat. maghiară.

În un ziar al nostru am citit de curînd doi articoli, cărora li-s'a dat însemnătate mare, tipărindu-se la loc de frunte, unul scris de „un preot”, altul de un profesor universitar din Țară, — fiecare arătîndu-și adîncă durere sufletească asupra faptului, că curtea papală dela Roma a purces în treaba cu înființarea episcopiei gr.-cat. maghiare, aproape pe ascuns, pe-o mîină cu guvernul unguresc, așa ca episcopia gr.-catholică română, să nu afle nimic despre tainicele pertractări, până ce va fi tot lucrul deja fapt împlinit, pe care ea să nu-l mai poată împedeca ori schimba. De dragul unei episcopii *ce nu este*, și care și cînd va fi, va sta abia abia din vre-o sută două de mii de credincioși răpiți, furați dela alte episcopate, sfîntul scaun s'a învoit a jigni greu în sufletul ei o Metropolie cu trei episcopii ce sunt în ființă și au un milion și jumătate fii sufletești, ținătoare la acel sfînt scaun papal! Nu mai încapă îndoială, că ținuta sfîntului scaun poate fi mult și aspru criticată de credincioșii sei români măchniți. Și în măchnirea lor aceasta, vin apoi unii cu propunerea atît de grăbită că: — „haid să ne facem iară greco-orientali, cum eram toți înainte de 1700! Să arătăm prin asta sfîntului scaun dela Roma, că dacă el trece așa de ușor peste durerile inimilor noastre, știm și noi să ne întoarcem de cătră el, ca de cătră unul ce nu ne este scut, ci mai curînd dă mîină de ajutor celor ce rău plănuesc asupra noastră!”

Iaca un șir întreg de cuvinte și izbucniri, ușor de aruncat, ca foi de hirtie strălucitoare pe aripa vîntului, — dar greu de dus în deplinire ce pe aceste foite zburate de vînt este scris!

Credem că prin astfel de

propuneri tinerești să face slujbă rea păcii sufletelor românești chiar în aceste zile cînd aceste suflete *toate* trebuie să se apropie de olaltă, să se îmbrățișeze unele pe altele, ca două surori ce trăiseră multă vreme înstrăinate și cam supărate, dar o mare nenorocire le face să se apropie iară una de alta, și ele, cînd să revăd, își cad în brațe și cu lacrimi în ochi să mîngăie împrumutat!...

Așa ar trebui să-și cadă azi în brațe una alteia cele două surori ce să numesc biserica română gr.-catholică și biserică română gr.-orientală. Iar cel ce acum spune uneia: lapădă-te de credința ta și treci la cealaltă, tulbură pacea apropierii lor, ca și cum la întîlnirea celor două surori din pilda de mai sus, cineva, în clipa revederii, ar veni și le-ar aduce aminte de toate pricinile și supărările care le înstrăinase de-olaltă pe vremuri.

Nu, fraților! Bisericii gr.-cat. să nu-i ceară nime să treacă la cea gr.-orientală. Că asta nu să poate. Numai niște visători ar putea nădăjdui așa ceva.

Dacă-i vorba de-a veni cu o propunere, care, în aceste zile de foarte grea cumpănă, să *împreune* pe cele două biserici române în una, ca să ne facă să fim iarăși *toți* Români din Ardeal și Ungaria și Bănat, *una*, precum în cele naționale, așa în cele ale credinței, — lucru care ar fi de negrăit și nemăsurat bine pentru neamul nostru din această patrie!, — apoi aceea numai așa ai putea-o ajunge, cînd nu ai cere numai *unei* biserici jertfă așa grea, ca o abatere dela credința la care ține de 200 de ani, ci s'o ceri *dela amîndouă!*

Iar asta n'am pute-o face decît urmînd pilda — Japonezilor. Japonezii ci-că vreau să-și părăsească legea

lor veche păgînă, ne-mai fiind potrivită cu trebuințele neamului și statului lor. Dar nu să fac creștini, că nici n'ar ști pe care credință creștină s'o primească din acelea în cite e împărțit azi creștinismul, și pentru-că episcopii și preoții sei s'ar învoi greu la asta, socotind drept o umilire a religiei lor, înlocuirea ei prin cea creștinească. Nu primesc nici altă religie din cele în ființă, pentru același cuvînt, — ci: un sfat de învătăți ai neamului și bisericii lor, pregătesc o *reformă* a religiei lor, anume așa, că: ce e bun și frumos în vechia lor religie, țin și mai departe, apoi culeg ce e bun și frumos din religia creștină, din cea mohamedană și din orice alte religii, și își formează ei o *religie nouă națională*, care n'a fost încă a nimănu și care, așa zic ei, va fi mai frumoasă ca toate celelalte religii a altor popoare!

Și ca pe *asta* s'o primească apoi tot poporul, cu arhieriei cu tot, — nu va fi nici un lucru greu!

Așa ceva s'ar putea și la noi: încă doar mai ușor. Căci abia cîteva puncte, din cele mai imponderabile, ne despart de-olaltă. Ce lucru mare ar fi a să scoate cu totul din catechismul religiei celei noue, — căreia i-am zice religia românească, — aceste puncte, încetînd și oprind ori-ce discuție pro sau contra asupra lor, — cînd încolo religiile noastre și așa *una sunt!* — Ar jertfi și o confesiune și cealaltă punctele subtile ce ne despart, și ne-am trezi iarăși unii în brațele altora, frați *de un singe* și de o *credință*, și mergînd unii cu alții mîină 'n mîină, umăr la umăr, pentru înălțarea și întărirea acestui neam, asupra căruia atîtea mîni lacome și pizmașe să întind, cît văzute, cît nevăzute!

Ce zi de praznic național ar fi iar pe plaiurile românești ale acestei patrii, cînd n'am mai avea în tot satul două bisericețe ce să privesc chiorîșe una pe alta și cari, în loc a fi adăposturi iu-

birii, dragostii, bunăînțelegerii, chiar ele sunt adăpostitoare și izvoritoare urei, zizaniei, certeii, și în loc de doi popi să r a c i, ai avea unul și bun, — și așa mai departe!

Nenumărate și negrăite ar fi binefacerile și ușurările ce s'ar răvărsa asupra neamului întreg pe urma unei astfel de prefaceri a bisericilor române și împreunare a lor în unal Fiți siguri, că și Duhul sfînt ori Spiritul, pentru care noi ne certăm că precede el oare numai dela Tatăl ori și dela Fiul, fără să putem nici unul dove di nici una nici alta, — s'ar bucura de-asupra noastră și ar zîmbi fericit văzînd unirea noastră într'unal Iar îngerul păzitor al neamului ar avea cea mai fericită zi, după vreme de două sute de ani!

»Dar asta ar fi și mai rău! — va zice cineva, — că ne-am rupe și de frații din România și de biserica Romei! Am fi fiii nimănu!»..

Ei, și ce are să zică? Azi *gr.-orientalii* sunt de aceeași credință cu cei din România, dar atîrnă ei întru ceva dela Metropolia de București ori de patriarhia din Țarigrad (Constantinopol)? Nu! Ci e o biserică cu un milion și jumătate credincioși, de sine stătătoare. Atunci ar fi tot o biserică de sine stătătoare, dar de 3 milioane de credincioși!

Și-apoi nu mai avem pilde de aost fel în biserică, atît în cea răsăriteană, ca și în cea apuseană? Cum să nul Bulgarii își au chiar așa biserica lor *națională*, neatîrnătoare nici de Constantinopol, nici de maica Rusia. Ortodocșii ruși îi zic: biserica »sismatică» bulgară, că s'a abătut în ceva de biserica orientală cealaltă. Dar ce are să zică? Ori biserica anglicană nu e osebită de toată cealaltă lume creștină? Dar luteranii, dar calvinii nu-'s tot așa? Și-s tot biserici *creștine*, ce nu țin însă legături nici cu Răsăritul nici cu Apusul! Așa ar fi o nouă confesiune creștină: biseri-

ca națională a tuturor Românilor din Ardeal, Ungaria și Bănat, — care ar fi în același timp și o nebiruit de tare cetate a naționalismului și a limbei și a întreg sufletului românesc, — și ea ar aduce după sine căderea unor grele obede de pe picioarele națiunii, în a să avînta spre altă dezvoltare în bunăstarea sa materială și culturală!

Ori-ce altă propunere ca uniții să se facă neuniți, sau neuniții uniți, — deșartă și neserioasă este!

Propunerea noastră, nu s'ar putea duce în deplinire? Apoi azi nu mai arătăm și cum s'ar putea asta, — pentru-că bine știm din nainte, că lumea va trece și pe lângă acest frumos vis de fericiere al nostru, ca pe lângă un vis, — dar cînd ar fi vorbă să se pună în lucrare, am dovedi că *da*, -- să poată! Numai s'o voim!

UNELE—ALTELE

Adunarea dela Alba-Iulia va fi sau nu va fi?

Abia trimisesera foile săptămîna trecută, — și ne sosi știrea, că *adunarea conchemată de fruntașii bisericii gr.-catolice, a fost oprită de primarul orașului!*

Opreliștea să vede că să face la poruncă mai înaltă, dela ministeriu. Iaca de ce credem așa:

Dnii Dr. Iuliu Maniu, Dr. I. Marciac și Dr. C. Velican, au înștiințat adunarea încă în 3 Maiu la primărie, și atunci primarul a cerut „timp de cugetare” până în 5 Mai. Cerînd atunci Dr. Marciac hotărîrea, i-s'a răspuns că primarul nu s'a putut încă gîndi. Cerîndu-i-să și în 6 Maiu, i s'a răspuns, că pe Marța Rusaliilor nu să va putea pune adunarea, că e tîrg de săptămîna, — deși s'au mai ținut ele adunări în zile de tîrg în oraș, — dar, au spus cei dela oraș, de să pune pe altă zi, apoi nu pot avea nimic împotriva ei! Așa comitetul arrangeator a pus adunarea pe Mercuri după Rusale (29 Maiu n.), și dlui Dr. Marciac, i-s'a pus în vedere cu graiul că pe aceea zi să va putea ținea.

Totuși în 8 Maiu dl Dr. Marciac capătă la mină hotărîrea, în puterea căreia *primăria nu îngăduie ținerea adunării*

de loc!, — căci, zice în hotărîrea sa volnică: treaba cu episcopia gr. cat. maghiară este deja hotărîță, și nu poate îngădui o adunare de protestare în contra limbei maghiare, care e limba statului!

Să vede că așa-i venise îndrumare dela ministeriu, — căci aceasta nu era părerea primăriei nainte cu 2—3 zile!

Fruntașii noștri au dat numai decît recurs la vicișpanul comitatului cerîndu-i să nimecească hotărîrea primăriei din Alba-Iulia și să îngăduie ținerea adunării!

Și și „Unirea” dela Blaj, ca si celelalte ziare românești, își arată nădejdea, că vicișpanul va fi de altă părere că primăria din Alba-Iulia și că, la întrevenerile ce să vor face atît la vicișpan cit și la ministru, — adunarea va trebui să fie îngăduită!

Până noi am încheiat foaia aceasta, — n'am aflat în ce fel a hotărît vicișpanul.

Ziarele numite așa zic: Opreliștea să nu opăcească pe nime în lucrările de pregătire a adunării, — ci să ne împinteneze cu atît mai virtos a sta gata de plecare pe aceea zi la Alba-Iulia! Că ea trebuie să fie îngăduită!

Așa până azi încă nu știm, că adunarea din vorbă să va putea ținea ori nu, — dar în numărul nostru viitor, cel de Rusale, — *vom aduce știre hotărîță.*

Și pîn'atunci nu ne putem mira din destul de atîta cutezanță și volnicie criminală, cu cîtă pășesc contra noastră tot mai obraznici acești stăpîni ai zilei!

Să tem de cuvîntul puternic și luminat cę l'ar rosti poporul credincios al bisericii gr. cat. române în acea adunare, care ar trage masca de pe obrazul fariseilor papistași maghiari, cari au ticluit lucrul, și să tem că această descoperire s'ar vedea și la Roma, unde ei au intrigat și au umblat cu minciuni. Și cred că prin opreliștea adunării pot împedeca să răsune acest glas puternic al unui popor necăjit!

Dar proastă socoteală își fac cînd așa și-o fac! Glasul de protestare să va auzi el și la Roma, cit de curînd, tare și hotărîtor! Conducătorii mișcării odată pornite, nu-și vor da pace pînă nu vor face să știe toată lumea ce fel de mișelii săvîrșește aici un guvern păcătos, în con-

tra unei biserici, numai pentru că e românească!

Despărțirea P. Sale Episcopului Dr. HOSSZU dela Lugoj.

„Drapelul” vestește următoarele:

P. S. Sa dl episcop Dr. V. Hosszu a depus Simbătă în mînile capitolului conducerea diecezei Lugojului, luîndu-și rămas bun în mod mod mișcător dela conducătorii săi, cu cari a îndeplinit 8 ani și mai bine, atîtea lucruri frumoase și folositoare!

Pentru conducerea lucrurilor în decursul lipsei de episcop, capitolul a ales în aceeași zi vicar-capitular pe Reverendismul Din preposit Ioan Boroș.

P. S. Sa Dr. V. Hosszu mai petrece vre-o două zile în orașul nostru unde lasă atîtea suveniruri plăcute, și să retrage deocamdată la mănăstirea Prislopului (I. Hațeg, unde are o drăguță reședință de vară).

Intronizarea la Gherla va avea loc abia prin luna lui Iulie, dar fără sărbări.

La dorința anume a P. S. Sale, a lăsat și societatea română din Lugoj, ori-ce sărbări cu prilejul despărțirii de Arhieroul, care a curcit inimile tuturor“.

Un om prigonit de faptele sale bune!...

Vasile Stroescu a fost între Români adunați la Pesta, la sărbările „Petru Maior”, fără ca cineva să-l fi cunoscut!

După-ce sărbările »Societății Petru Maior« a tinerilor universitari români din Pesta au trecut, și lumea multă românească ce fusese adunată acolo, s'a respirat, — președintele Societății a primit din loc din Budapesta o scrisoare, dela marele Român Vasile de Stroescu, în care îi spune:

„Vă mulțumesc pentru invitarea la sărbările jubileului de 50 ani ale Societății D.-Voastre. Am fost de față la serviciul divin de Duminică, la concert și la serata cu joc.

Am avut marea mulțumire, a mă afla între Români adunați din toate colțurile țării, a vedea tipuri românești, costururi, jocuri naționale, cari nu le-am văzut nici odată... Mi-au străbătut adînc în suflet, și vor rămînea, în sufletul meu, ca un fermecător suvenir pe toată viața“...

Și fiindcă în Budapesta s'a făcut atunci pornire a să aduna un fond pentru zidirea unui convict (casă care să dea cartii și hrană) pe sîna studenților români, dl Stroescu a rămas mulțumit de stăruințele ce le puneră pentru acest lucru binefăcătorul nostru bînatan Emanuîl Ungurean și dl V. Goldiș, și vorbind despre aceasta și alte mișcări culturale ale noastre, zice

mai departe în scrisoarea plină de frumoase povește pernerime:

„să împac sfatul cu treabă, delu casa studenților din Budapesta — douăsprezece mil coroane resc societății spor și tot bine tineretului român: sănătate, de preget de muncă, ani mulți cliși, spre folosul lor și al naștră; în tihnă și sănătate adape din izvorul cel nesecat a ței, — ca să-și poată întocmi cît de lucrătoare, pe atît de frum și în viața lor să nu uite străduirea căruia au răsărit, și cî nerețe au fost ajutați, și prin ajutit la suprafață. La rîndul lor, stea nepăsători, văzînd luptele tului de a leși la lîmîn, ci să după putere, mîna de ajutor.

Primiți, vă rog, încredințarea bitel mele stîme cătră Societate, și iubire cătră tineretul român, rul nostru!

Vasile Stroescu

Tinerimea primînd scrisoarea nu-și credea ochilor! Toți au adînc mișcați de știrea că su nobil al lui Stroescu a fost pe el. Intre al săi a petrecut și nimeni nu l'a cunoscut... Căci să de... Ne am ț, ce să interesează lucruri românești, și cînd Preștele Societății a prins vorbă, re țeste, cu oaspele „Ne am ț”, i-a bit puțin și lucruri așa pe depe că să nu înțeleagă cănu e Neam cel mai ales suflet românesc! Și vede că-i chiar așa că el nu a văzuse tipurile acestor români de pe la noi, nici costururile, jocurile noastre, nici ne auzise tecele dîfoase, — căci un tineret, nea, vorbind după primirea scri rii, că el a văzut pe acel »Ne cu ochii prinși în lacrimi pe asculta frumoasele cîntări româ delu concert...
Ce om minunat acest Stroescu! Și cît de mult el ne pare azi... om prigonit de faptele sale bune!... Da. Că el atîfel, precum vede că are milă și inimă pe noi și suferințele noastre celei mînătoare cu a fraților noștri Basarabia de unde el a fugit și nu le mai vadă, — ar veni pe noi, ne-ar sfătui, ne-ar ajuta dar nu o poate face asta deloc loc, căci toată lumea s'ar fîm în jurul lui, unii să l vadă, să l mire, să l sărbătorească, să l imoze, iar mii de inși să l roagă ză că el printre noi n'er putea leși pe afară... Da aceea, prigo de faptele sale bune, el tre să ne încunjure, să se ascundă noi sub nume străin, ca Neam American, ca ori-ce. Numai ca ceea ce în adevăr e: părintel binefăcătorul nostru, Vasile mare al nostru, nu poate

Extract de cheag

absolut curat și foarte tare, covăsește cu o lingură plină 100 litre de lapte 30 de minute se află în sticle à 1 litru foarte eftin la prăvălia românească

„SEVERINEANA“

societate comorelală pe acți în Caransebeș—Karansebes.

Sărbări pentru G. Barițiu.

George Barițiu e unul dintre cei mai însemnați bărbați ai noștri, ieșiți la iveală în vremile de la 1848 și după acest an, — luptător nesărit și neodihnit pentru cultura română pe aceste plaiuri, ca gazetar, ca scriitor, ca profesor, ca conducător de însoțiri culturale — peste tot unde numai a putut s'a dat prilegiu. Ca o recunoștință a muncii sale culturale, a ajuns membru al Academiei Române din București, iar pe urmă chiar Președinte al acelei Academii, adică a celei mai înalte însoțiri de învățați români de pretalindenii Onoare la care nu a ajuns nici un alt Român dela noi din Ardeal, Ungaria sau Banat.

Implinindu-se acum în Maiu 100 de ani dela nașterea acestui luminat fiu al neamului nostru, — Românii recunoscători au hotărât a sărba în un obip frumos această dată, adică ziua ferioită în care Dumnezeu a trimis, acum o sută de ani, neamului românesc dela noi pe acest fiu, ce avea să-i facă atita fală și bine!

Sărbările au loc la Brașov, fiindcă nicăiri ca la Brașov nu au rămas adfnoi și trainice urmele muncii naționale culturale alui Barițiu. Programul sărbărilor îl dăm în numărul viitor.

— Ziarele și foile noastre toate vor scrie pe larg asupra lui Barițiu în numerii lor de Rusale. Vom scrie și noi în „Foaia Interesantă“ și vom aduce chipul marelui bărbat.

— Înre toate foile însă, revista literară „Cosinzeana“ dela Orăștie, pregătește cea mai frumoasă surprindere cetitorilor, aducând în numărul seu de Rusale, pe lângă articli foarte însemnați despre Barițiu, și niște chipuri ce-l privesc, pe cari nicăiri altundeva nu le va afla cetitorul, și fiind acele chipuri aievea și de însemnătate pentru istoria vieții lui Barițiu, și și altfel interesante!

Doritorii a avea și el acel număr frumos al revistei „Cosinzeana“, să se aboneze încă de pe acum la ea.

Politica

la Pesta, e, încă, tot încurcată. Noul guvern a închis dieta până doară ministrul Lukács să poate înțelege cu Justh și Kossuth, capii împotrivirii, asupra legii de alegere. Că dacă să înțeleg asupra acestui lucru, apoi poate că aceștia despedecă dieta și-i dau drumul la lucru.

Lukács a iscodit un nou plan de lege de vot, tare afurisit, care pune cenz (cerință, măsură) și de se și de carte. Apoi hotare de listă. La orașe să fie votare secretă, la sate nu. Ca să vadă notarul care cu cine votează. La orașe mai mult drept, la sate mai puțin.

Să vede că legea va fi foarte miștoasă și fărâșită, ca să poată scoate și mai mulți nemaghiari și pe socialisti, afară din liste.

Dar decit cea de azi, totuși va fi mai largă. Vom aduce amănuntele ei îndată ce vor fi arătate deplin.

„TITANIC“ ...

— Jalea fabricelor din America. —

Cetitorul nostru, dl G. C. Ghisescu din Girard (Ohio) în America, scriindu-ne zilele astea, ne arată, printre altele, cit de mare a fost durerea în lumea lucrătorilor de acolo, aflind de nenorocirea «Titanicului» cu care s'au scufundat și mulți frați ai lor, muncitori și stăpîni de fabrici, etc.

Ca să-și arate adfncă lor jale pentru pierderea «Titanicului» și a celor de pe el, — în ziua de 24 April la orele 11 înainte de prînz, toate fabricile din toate orașele s'au oprit pe cinci minute de a lucra, toate mașinile ca și mâinile au stat locului, și hoarnele fabricelor au fluierat lung și jalnic, în semn de plîngere după cei morți și după corabia măreață, care și ea lucrul mâinilor lor era l.

Chemarea Rom. din Nima

aflind frumos răsunset la tinerimea din Viena și Românii de acolo.

Nima e o comună mică de abia vre-o 900 locuitori, din cari 750 Români, ceilalți Unguri, în comitatul Selmec-Dobfca. Totuși parochul gr.-cat. român de acolo, înțales cu poporul seu credincios, nu voesc să lase să se stingă școala românească pe care o aveau și care e amenințată acum de deregători, ca nefiind deplin răspunzătoare cerințelor vremii, — și de aceea a dat o chemare (apel) către marea obște românească, să le vie în ajutor, să nu lase a să dărîma un altar al culturai române în o comună în care să află și o mână de unguri, de dragul cărora deregătorii statului bucuros ar dărîma altarul românesc, ca să ridice ei unul unguresc...

A primit inimosul preot și poporul seu ajutoare de ici colea, și va mai primi, iar printre aceste ajutoare frumos e acela pe care l'a primit dela studentul universitar român din Viena dl Emil de Colbazi (din Spring, în Ardeal), anume 153 cor. 30 fl. adunate dela Românii din Viena, și pe cere le a trimis parochului din Nima cu următoarea scrisoare, publicată în Românul:

Mult St. Dle Părinte!

Strigătul după ajutor al dv. s'a auzit până la Viena, unde a aflat un răsunset bun. Membrii coloniei române de aici cart trebuie să aducă multe jertfe pentru susținerea bisericii noastre, și pentru ajutorarea altor studenți săraci și multe alte scopuri naționale au grăbit să dărîtască și pentru școala dvoastre, ca adunându-se ban la ban, să scape din ghiarele lacomului dușman!

Iar tinerimea însuflețită își trimite obolul pușintel, dar din inimă curată dat, — Dându-mi banii siccau: Dile Dumneșeu să-și vadă

părintele din Nima cit de curînd visul împlinit!

Ne bucurăm, părinte, din inimă că interesul neamului nostru și-și mai presus decit cel personal. Dile-ne Dumnezeu drăguțu, mulți păstori nelufricași ca dia și atunci n'avem de ce ne mai teme! Vă trimit salutul tinerimei române din Viena și își dorim să păstorești încă mult timp poporul din Nima, fericit că are în frunte un preot ailt de harnic. Să trăiți!

Cu deosebită stîmă:

Viena 29 Aprilie 1912.

B. de Colbazi st. med.

Suntem fericiți a putea ceti astfel de scrisori dela tineri români, cari nu trec cu vederea strigătele după ajutor ai luptătorilor pentru cultura națională, și înșișijertfind pentru astfel de scopuri, îndeamnă și pe alții a jerti.

Războiul.

— Turcia a început culegerea minelor din apele Dardanelelor, și zilele astea strimtoarea va fi deschisă iară pentru trecerea corăbiilor de negoț prin ea. Ci-că la capul de miază-noapte a strimtorii, (așadar venind din Marea Neagră, apoi dela Constantinopol peste Marea-Marmara, ca prin Dardanele să iasă la larg în Marea Aegeică), așteaptă neastîmpărate 100 (o sută) de corăbii de mărfuri, perzînd acolo vremea cea scumpă de mers cu negoțul țarilor ce trimit mărfurile pe aci: Rusia, România, și alte state din mijlocul Europei ce trimit peste România la Constanța și de aci peste Constantinopol spre Răsărit. Iar la capul de Miază-zi (adecă venind din largul Mării Aegeice, ca să meargă spre Constantinopol și Marea Neagră, către porturile României și Rusiei), stau 180 corăbii și așteaptă curățirea strimtorii de „mine“ (bombe potopitoare plutitoare sub ape) ca să poată trece înainte.

Indată ce-s curățite pornesc corăbiile și anume: pleacă două de-odată, și apoi un sfert de oară nu merg altele; la sfert pleacă alte două, și tot așa. Dar după tot 20 de corăbii, să face o pauză de 2 oare, apoi rîndul al doilea de 20. Pe zi vor trece cite 60 de vase.

— Italienii au cuprins inzula Rodus, avînd lupte grele cu Turcii de pe ea. Nu așa ușor cum să spunea dintru început. — Dup'aceea au cuprins și alte inzule (ostrovuri) turcești din Marea Aegeică, silind pe locuitorii la supunere și împănindu-le cu trupe italiene. Așa că e plină Marea Aegeică, în fața Turciei, de corăbii și trupe italiene presărate pe insulele acelei mări, pe cari până aci filfaia tot steag turcesc, acum italian.

Adunarea învățătorească a Reuniunii Inv. gr.-cat. rom. din ținutul Hațegului

ținută la 6 Maiu în frumoasa școală din Coroiști-Vulcan, fiind de față președintele Dr. Radu, acum canonic la Lugoj, noui viciar al Hațegului Dr. Frențiu, subinspectorul reg. Popov, mai mulți preoți, inteligenți din Petroșeni, și aproape toți învățătorii, numai 3 și-au scuzat lipsirea.

Adunarea a deschis'o dl președ. Dr. Rada, iar vicepreședintele Inv. Șarban Șarban, a salutată adunarea și pe oaspeți prin un frumos discurs despre muncă culturală.

Din raportul comitetului reșe, că Reuniunea are avere de 2743 cor. în bani, o bibliotecă de 467 volume și 495 fascicole; iar membri onorari 11, fondatori 38, ordinari 63.

Dlul Inv. Andrei Greco i-s'a dat premiul de 20 cor. în aur pentru lucrarea sa „Metodul propunerii limbii române“.

Au preles: dl Șerben Șerban despre cultivarea pomilor, ca izvor de bogăție, dl Inv. B. Voin din limba română, învățătorul din loc două bucăli de cetire, F. Gliga, despre Reuniunile învățătorești — fiind apoi prelegerile și dizertațiile supuse criticei învățătorilor și aflîndu-se reușite.

S'au luat hotărîri însemnate privitor la învățămînt, apoi la urmarea cu învățarea de cetit și scris a celor mari cari încă nu știu (analfabeții), să se scrie monografiile școlare și un Memorial iubil'ar al Reuniunii. Dl Inv. Șerban a fost însărcinat a redacta Memorialul.

Învățătorii sunt îndrumați a să înscrie cu toții membri ai orfelinelor învățătorești.

Au fost aleși ca membri onorari ai Reuniunii dlul I. F. Negruțiu, Dr. A. Chețianu și Dr. I. Rațiu.

— Adunarea a ținut toată ziua, nsinte și după prînz până sară, cu intrerupere scurtă la amiază, cit a ținut prînzul comun.

— Săra la orele 8 a avut loc o producție declamatorică-teatrală împrennată cu chinemascheți. Apoi petrecere cu joc, care a decurs în voe bună, până în zori.

Pentru dirigenți de cor.

Curs de muzică pentru dirigenți de cor. Oficiul protopresbiterial gr.-cat. român din Lugoj, în conțelegere cu demani I. Vidu, învățător acolo, cu începere dela 1/14 Iulie 1912 deschid un „Curs de muzică“ pentru dirigenții de cor.

Profesor propunător va fi dl I. Vidu. — Prelegerile să vor începe la 1/14 Iulie 1912 și să vor ține până la 31 Iulie v. (13 Aug. n.) a. c., — va să zică o lună. — Orele de prelegere să vor ținea în fiecare zi dela 9—11 a. m., (afară de Dumineci și sărbători). Tot timpul de după amiază e rezervat pentru deprinderi în studiu.

La finea cursului fiecare participant va primi din partea oficiului protopresbiterial un atestat oficial, cu calcul, subscris și sigilat de protopresbiter și de profesorul propunător I. Vidu.

Taxa de curs e 20 cor. (douăzeci coroane), care să fie trimisă la adresa dlui I. Vidu învățător în Lugoj cel mult până la 15/28 Iunie a. o. Pentru informațiuni și mai amănunțite, a să adresa acolo.

Umbînd printre străini, înveți a prețui învățătural

Primiți multe scrisori dela frați din America, și în multe din ele ni se spune: »Iertați că n'am scris frumos și mai cultivat, că eu n'am știut carte cînd am venit aici, numai aici am învățat, așa ca pe apucate dela alții...»

Și asta nu ni-o scriu copilandri, junișani, ci chiar cite un om între 40—50 ani, care stînd aici acasă, în Ardeal, Ungaria ori Bănat, habar n'a avut de scris și de cetit! Că văzîndu-se aci tot între oameni de un fel cu el, nu să prinde nici de el îndem după carte. Că aci și cel ce știe un pic, mai puțin, după ceiese dela școală, dă cu abecedarul după camîță, în împărăția de cenușă a mișelor, și zice: Cum trăesc aștia, ui la ei, fără carte, și-s feciori frumoși și au vite faine și ajung în comitetul parochial, ba unu din ei și birău, fără carte, de ce numai eu să-mi »sparg» capul cu ea?

Și să sălbătăcește în privința asta, în loc să meargă spre mai multă știință!

Nu mai zic așa cu cei ce merg la America. Acolo și Negrii, decum albi, toți știu ceti și scrie, și de n'au știut cînd s'au dus, au învățat, și unde li vezi, odihnind după muncă ori după mîncare, își scot gazete și cetesc să vadă ce mai e prin lume și prin țară. Chiar în tramvai până merg dela fabrică la cuartir, scot gazeta și cetesc!

Aci apoi și Românul nostru i-se deschid în alt fel ochii! Aci și acela care acasă a putut trăi 40 ani fără carte, — să simte rușinat că numai el e și napoia Negrilor!.. Și să apucă de învățat! Și ne scriu apoi epistole ticluite cu mult sîrg, că-s fericiți că ne pot arăta, că și ei, care s'au dus în privința asta proști dela noi, acolo, uite, s'au luminat, au învățat, cetesc și chiar scriu! Că de unde nu, el să simte înjosit acuși în rînd cu animalele, față de sutele de neamuri de oameni de pe acolo, cari toți știu carte, și știind carte, știu săși trăiască mai bine!

Și, întorși acasă, acești frați să simt oarecum rușinați, înjosii, cînd văd cum în satul lor află aceeași stare înapoiată, că oamenii să întrec în a nu ști carte, nu în a ști! Și mulți din cei întorși, să pun și să fac aprigi propoveduitori ai învățăturii.

O vedem asta și din scrisoarea unui frate din Bihor, Georgiu Popa din Cheșia, care ne scria mai înainte cerînd să trimitem și acolo niște Ca lendarie din cele ce aveam de cînstă pentru popor, și ne spunea:

...și vă mai spun, că de 8 luni de cînd sunt acasă, venit din America unde mă dusesem de sărac, umblă azi în Cheșia 12 foi, din Arad, Orăștie și Pesta, la frați de-al mei țărani îndemnați de mine, și până acolo nu venea nici unul!

»Vă rog iertați că vă zăbovesc cu alitea vorbe, dar trebuie să vi-le spun, că mi-i jele cînd văd, că abia putem să-i îndemnăm să-și aboneze vre-o foale!...»

Iacă vorbele unui om cuminte și bine înțelegător al trebuințelor celor mai arzătoare ale vremiilor ce trăim! Că a văzut în străini la ce au ajuns popoarele, la ce a ajuns America, că e azi mai presus ea ca vechea Europă, numai cu ajutorul științei celei multe ce și-a »gonisit! Și vede ce nenorocit e poporul nostru, în Bihor și pe aiurea, și asta numai fiind că e lipsit de învățătural!

„Mi-i jele!“ — spune fratele nostru venit din America, »mi-i jele cînd văd ce greu să îndeamnă să-și aboneze o foale« — adevă ce greu li poți aduce să-i adapi la izvoare întăritoare de suflet și luminătoare. Iar fără această întărire și lumină — vai de viitorul nostru!

Da, așa e, drept ai, iubite frate umblat prin America! Umbînd printre străini ai învățat a prețui știința, ai văzut osebirea între oamenii și popoarele cu carte și cele fără ea. Cea zboară, gonesc în automobile și mașini de zburat spre bunăstare și înflorire, — iar noi, fără carte, mergem pe urma lor, ca în carul cu boi...

Fii, bun frate, și mai departe răs-pînditor al științei și cărții în popor, căci slujbă bună faci prin asta neamului din care te-ai născut și Dzeu îți va ajuta!

Din străinătate.

China — pe calea înălțării!

Urișa împărăție chineză, e pornită pe calea prefacerii în stat de lume nouă, modern, cu viitor, și ca mâne, foarte temut de vecinii săi, pentru uriașa putere ce va avea, cînd va fi bine rînduit! Va fi cel mai grozav stat din lume! că are peste 400 milioane locuitori, adevă cît zece împărății ca Austro-Ungaria!

Mai nou vin două știri ce dovedesc pornirea aceasta a Chinei spre o înălțare nouă:

Intîia e, că China să împarte în cîteva zeci de provincii, țări mai mici, cu ocîrmuire mult puțin de sine, avînd fiecare provincie în fruntea sa un guvernator, stăpîn, cap, și apoi toate legate între sine prin un ministeriu al întregii împărății și o dietă a tuturor statelor. Ea urmează pilda de împărțire și rînduire a Statelor-Unite ale Americii, — și să va și numi în loc de »China«: »Statele Unite ale Chinei«.

De-a fi cu destulă pricepere pus la cale acest lucru, — el va face din China în un viitor destul de apropiat, un stat de care va trebui să înă samă lumea, ca de un uriaș!

— A doua știre interesantă din China e: că și scrisoarea veche chineză o părăsesc, fiind aceea prea de tot încurcată și grea la învățat și scris, (că are

vre-o 2000 de semne, ca litere!) și își fac și ei crișoare ușoară, simplă. Pîn'acum numai cei mai mari învățați chinezi să puteau lăuda că știu ceti bine și tot, chinezeste!

Alfabetul lor cel nou (semnele de scris) stă numai din 42 litere, (așadar nu cu mult mai multe ca ale noastre cele latine), cu cari poți scrie toată limba chinezască.

Iar acest lucru face cu puțință învățatul scrisului și cetitul la tot poporul, — iar pe urma acestei învățături, folosul va fi de nemăsurat și înălțarea uriașului neam, va lua un avînt nespus de repede!

Din America.

Îngreunarea primirii în America.

Zilele astea dieta Statelor-Unite ale Americii va desbate noul plan de lege pe care l'au înaintat senatorul Dillingham și Burnett membru al Congresului (cel mai mare sfat al Statelor).

Planul nou de lege cere, ca să se ridice darea de cap cu 5 dolari (25 cor.), și ca dela cei sosiți de nou (imigranți) să se ceară să știe scrie englezește ori în altă limbă mare, și să știe scrie barem un paragraf din legea fundamentală a Uniunii.

Dar întrebare de să poate face din acest plan, lege, căci el a ridicat o furtună de proteste contra sa. În Newyork, Boston, Filadelfia, Pitsburg, St. Louis, și aiurea s'au ținut adunări de protestare contra noul plănutei legi, căci, zic proprietarii de fabrici și de moși, — America are lipsă de multe brațe muncitoare și în privința asta scrisul și cetitul e lucru de-a doua mână! Lăsați să ne vină cît de mulți muncitori, — strigă adunările!

Un Român îndrăgit de-o fată de Negru. Și ce-a pățit pentru ea...

Ziarul american »The Chicago Daily Tribune« scrie, că un fecioraș de Român, Nic. Stăniță, de fel din Turnișor (lângă Sibiu), a prins dragoste pentru o fată de Negru, de acolo. Fata era abia de 14 ani, dar li plăcea și ei de Românașul cel alb. În dragostea sa a mers însă prea departe oîndata păreche, și cneva făcînd arătare la poliție asupra lor, cum acolo poliția pedepsește repede și aspru orice traiu nelegiuit între un bărbat și o femeie, l'a tras pe junele Stăniță în judecată, și l'a pedepsit foarte aspru, cu șapte luni de temniță și 100 dolari în banii! Iar fata de Negru va fi luată dela părinți care n'au știut avea grijă de ea, — și ținută în azilul orașului până la vîrstă potrivită, iar copilul ce va avea, va fi crescut și el în un azil.

Așa-i în America. Ori-ce t'în nelegiure, e pedepsit aspru! colo de ț'i drag de cineva, și numai repede cu ea la primăria la popă, — că altfel o pătești! strica să fie și pe la noi așa!

Correspondență.

Porniri bune la sate.

Cebea, 9 Maiu 1912

On. Redacțiune!

Mă hotărîsem să nu mai scriu nimic despre corul din Cebea, și zică lumea că ne lăudăm, de acest cor a făcut și în anul acesta două lucruri bune: Și-a pus terț unu fond coral și a sporit în anul Reuniunii femeilor corul din loc; dar fapta din 22 Aprilie, făcută de 2 coriști de aici, mă fă iar să scriu ceva dela Cebea. Cîntiții coriști sunt: Rosalia Florea și Ioan Nița, cari s'arbindu și tai canuniei lor la 22 April și fiind aici datină ca oaspeții să joace m reasa pentru bani, iubita noastră mireasă cu cîteva zile înainte de cununie, spune Inv. P. Rusu, că ar vrea să facă acest joc pe vre-un scop cîltural. I-s'au spus scopurile pentru cari ar putea juca și ea a ales să joace pentru ajutorarea »Fondului ziaristilor«.

Așa s'a și făcut. E drept că suma e modestă, dar împrejurările atîta au îngăduit.

Crezînd că și aceasta mică și ticeică ajută ceva la formarea unui fond spre folosul neamului, să trimite aceasta sumă, de 5 cor. 30 f. spre a să da locului său.

Iar oînstiții miri și-au făcut cununiată și scrisă în cartea de azizua cununiei lor.

Laudă lor!

Botez țărănesco cu aducere aminte de un lucru bun.

Die Redactor! Propoveduirea repetată și călduroasă a foilor noastre naționale bine socotitoare, pe care să îndeamnă Românii noștri ca, la prilegînri sărbătorești, să se gîndească și la cîte-o faptă mîntăinică, — prinde în chip îmbăcurător cînd ici, cînd colo. Dovadă și faptul că în comuna noastră Toarcla (comit. Tîrnavei mici) ecinomul George Pasou avînd în 22 April să-și boteze pe fiulul său născut, la propunerea măestrului cojocar Ioan Pasou din Cîncule mare, s'a adunat dela oaspeți daruri pentru un scop bun, și nume partea cea mai mare să se dea dar noului născut, anume 40 cor, cari să fie puși în libel la bancă și pe cari el să nu-i poată scoate pînă la vîrstă de 24 ani, cînd poa și-ar începe o meserie ori neguătorie ceva. Iar părinții au fost rugați, ca acest început de depunere spre crîntare la bancă, să nu-l lase să nu-l lase cu cît s'a pus acum oi să se siloasă a pune și ei, la

fiecare an, olt le-a ajuta Dzeu, 20, 30, ori mai multe coroane, așa că băiatul să se trezească când a fi mare, cu o sumă de mai multe sute, ori peste o mie de coroane. Căci de l-o ținea Dzeu și va învăța un meșteșug ori o neguțătorie, hei bine i-a prinde că are atunci un capital olt de olt, cu care să-și cumpere unelte de lipsă, să se ajute, să nu umble cerșind ajutoare ce nu prea in, nici să fie silit a-și îndatora moșia părintească...

Sfatul a fost bun, a prins. Să nădăjdum că iubitorii părinți ai copilului, cari au primit darul în un libel de depunere dela banca „Armonia” din Cincul-mare, așa vor și face, și ei vor crește din copilul lor, un măestru ori neguștor vrednic sau ceva și mai mult.

Tot acolo și la propunerea dlui I. Pascu, care e un însuflețit spriginitor de lucruri bune, s'au adunat creștărește 1 cor. 50 fl. și pentru fondului ziaristilor români dela noi. (Banii s'au trimis la admin. „Libertatea” care i a depus la „Ardeleana” lângă ceilalți).

Iaca un botez țărănesc, de care cu drag vestim obștea prin foaie, — nu putem a lănda numai pe cei ce au luat parte la el, ci a scoate la ivelă pornirea bună, înțelegerea dreaptă, simțirea frumoasă a Românilor nostri dela acest botez, — dorind să putem afla vești despre fapte asemenea olt de des din toate părțile. Căci în măsura în care ne vom ști însufleși pentru lucruri nobile, va merge bine și neamului nostru tot mai mult.

Coresp.

Din Măeruş (lângă Braşov.)

De Redactor! Sunt om mai mult bătrîn ca tînăr, și mi-a plăcut totdeauna ceea ce a fost bun și frumos și pentru înaintarea neamului. Și azi iar am privilegiu de bucurie. Că comuna Măeruş (de lângă Braşov) trecea și ea în rîndul sutelor de comune despre care nu se prea auzea nimic deesebit.

Puțin se interesau anii de alții Românii locuitori în această comună. Locuitorii Sași dădeu înaintea, dar ai nostri ba.

Bunul Dzeu ne-a dat acum de un an un învățător care de-i tiner să și vede pe el tineretă și viața. Cei în drept cari i-au cercetat școala s'au dus mulțumiți de lucrul din ea, și școala cea mai din urmă din acest jur, nu peste mult se va face o școală de frunte. Nu mai puțin bună e munca cea din afară între popor.

În mai puțin ca un an de zile a făcut cor lumesco în 4 voci, cor bisericesc în 3 voci, și a învățat copiii să joace jocuri naționale ca „Călugerul”, „Bătuta”, Hora Sinaei și altele.

Cu corurile și cu copiii a făcut într'un an 5 producțiuni și un maiial, și din taca cea mică ce a adunat, va să se ajute să poată să facă excursiuni cu copiii. După cum am înțeles va și face

la Rusalii o plimbare cu copiii în Braşov, Rîşnov, la Zărnești și la Bran, locuri unde copiii pot să învețe multe lucruri din cele ce vor vedea, iar gurile lor vor lănda pe Dumnezeu cu corul lor bisericesc și în acele biserici, îndemnînd prin aceea și pe alți copii de sama lor să dea ascultare învățătorilor lor ca să poată învăța și să facă și ei asemenea.

După Rusalii va fi și mult așteptatul maiial al școlariilor din Măeruş, unde iară vom vedea pe copii, îmbrăcați noțional, plecînd dela școală, cîntînd și umplînd tot satul de bucurie.

În ajunul Crăciunului a făcut Pom de Crăciun și teatru de Crăciun, împărțînd haine la copiii săraci, fără să l ajute cineva de sat decît dl Pirvu vicenotar în Săliște fiu al Măeruşului.

Iar în postul Paștilor a ținut mai multe șezători cu poporul, învățîndu-l fel de fel de lucruri folositoare. Acest învățător zelos e dl V. Barbier, care să ne trăiască!

Ascultați și pe aiurea, oameni buni, de conducătorii voștri și să rugăm pe Dumnezeu să ne trimită olt de mulți astfel de conducători cari își fac datoria!

Un econom.

NOUȚĂȚI

Sărbare familiară împodebită cu jertfă culturală. Cu privilegiul botezului fiului nou născut al lui Dim. Data din Ilia, cei adunați aducîndu-și aminte, ce bînsfacere e pentru tinerimea studiosă Masa studenților, au adunat pentru fondul „Masa studenților” dela gimnaziul gr-or. rom. din Brad, 50 cor. și anume au dat: Aron Roman 20 cor., Iuliu Orbonaș 5 cor., Dr. Stefan Chiriloviciu 10 cor., Zeved. Murășan 3 cor., Mih. Ibaș preot în Vișel 2 cor., și Dim. Data 10 cor.

Le mulțămim donatorilor și pe această cale.

Diracțiunea.

Mare Concert în Alba-Iulia. Comitetul filial al „Fondului de teatru român” din Alba-Iulia, aranjează, cu concursul unui cor compus din elevi ai Seminarului „Andreian” din Sibiu, un Concert Duminecă, în 6/19 Maiu 1912, în Rednta orășenească din loc. Venitul curat e destinat în favorul Seminarului „Andreian”. Bilete să pot procura înainte la domni N. Vlad, farmacist și A. Velican, comerciant în loc și seara la cassă.

Să cîntă coruri alese de Forumbescu, Schubert, Popovici, Vidu, Vorobchievici, Dima, etc. Două cu solo, de tenor și bariton.

Corul va fi dirigit de dl profesor de muzică Timoteiu Popovici.

Îndemnăm cu toată inima publicul din Alba-Iulia și jur a cerceta în număr mare acest Concert, care va fi foarte frumos. Urmează după el joc. Muzica din Abrud.

Departa am ajuns!..

Un țaran din Dognecea, ne scrie:

În ziua de Sfîntu-Gheorghe s'a sărbat chramul sfintei biserici gr-or. rom. din Dognecea, și după obicei jocul s'a ținut în avlia sfintei biserici.

Cînd petrecerea era mai frumoasă, cînd veselele Dșoare și tineri jucau mai cu foc, deodată »cloroi!«, la porunca nuștii cui, începură a cînta aziaticul cîntec al porodișilor lui Arpád numit »csárdás!« și să fi văzut Doamne cum așanumitele »Dșoare« și »tineri urmași marelui Traian«, se nvrteau și săreau, în aziaticul joc, dîndu-ți părerea unei petreceri de-a becherilor de pe stepele pustei ungurești.

Această faptă nesocotită a lor a fost tare neplăcută oaspeților veniți din depărtări ca să vadă vestita rugă a țaranilor din Dognecea!..

Pe viitor așteptăm ca cel puțin să cruțe pe oaspeții adunați și să nu-i supere cu astfel de jocuri aziatice, disprețuînd frumoasele noastre jocuri românești!

Dela conducătorii poporului cerem ca astfel de greșele să fie îndreptate la timp și să lumineze pe cei întunecați, arătîndu-le ce înseamnă a păstra obiceiurile strămoșești!

Sărmanul bătrîn... Ziarele din Pesta să plîng mereu, că aproape nu este zi dela Dzeu în care în acest oraș să nu să întimplă o nenorocire mare: ori o trăsură ce mână fără socoteală calea un copil, ori tramvaiul electric turtește pe cineva, ori alte nenorociri armate din paza rea a lumii trecătoare pe trade. Îndeosebi tramvaiele electrice par că s'au făcut să omoare la oameni ca la muștele așezate pe șinele lor!

Abia în săptămîna de mai nainte strivise tramvaiul pe un om și acela nici nu era încă înmormîntat cînd aflară prin foile din Pesta următoarea știre jalnică:

„Nici cronică sîngeroaselor nenorociri ale zilelor din urmă, n'au arătat așa înfiorătoare striviri prin tramvai, ca cea întimplată azi (10 Maiu) nainte de amiaz în strada Haller, colț cu strada Drégely. Vagonul Nr. 308 al tramvaiului electric, pe care îl conducea călăuzul Nr. 1110, a izbit pe Kerekes István, om bătrîn de 87 ani, avînd numai o mână, honved dela 1848, care mergea cătră casă. Vagonul alerga cu toată repeziunea pe drumul ce merge în jos, și l'a tîrît după sine pe nenorocitul bătrîn 56 de pași. Cînd apoi s'a oprit, — Kerekes István nu mai era în viață, capul lui fusese strivit de nu să mai cunoștea, de cătră scîndura (talpa) de scutire a vagonului.

Poliția a arestat pe conducătorul vagonului.”

Slabă îngăere pentru nenorocitul bătrîn, om de 87 ani, scăpat de moarte pe cîmpul de lupte și ucis, nite, de flușturata mînare a unui conductor de vagon electric,

oare nu să uită că aleargă printre oameni, pe cari trebuie să-i cruțe, că unul poate fi surd și nu aude signalele lui și el e dator a să oprî, și a grijl să nu omoare la oameni ca la muște.

Taur furios. Din Vucova (comit. Timiș) ni-se scrie, că economul Ioan Roșu venind dela plug cu caii, în una din zilele trecute, s'a întîlnit prin sat cu cireada de vaci. Cînd trecea pe lîngă ele, iaca un taur să repede nebun la un cal și îl izbește cu coarnele în pîntece, spîntecîndu-l în chip fioros. Abia s'a mai putut tîrî calul până acasă și a murit în chinuri cumplite.

Petreceri.

— »Fanfara plugarilor din Vrană invită la Concertul împreună cu Teatru ce l va arangia Duminecă la 13/26 Mai 1912 (în prima zi de Rusale) în sala d lui Victor Cocheci din Sasca-Montană. Cîntări, de cor; declamațiuni, dialog, apoi teatru și la urmă joc.

— Tinerimea română din Chereșul-Mare aranjează la »Înălțarea Domnului« (Hiramul Bis.) în 3/16 Maiu 1911. reprezentațiune teatrală urmată de Concert și Dans, în curtea școlii gr-or. române — la care invită respectuos. Venitul curat e destinat Bibliotecii tinerimii locale.

Cununie. Regina Bran și Augustin Podobaș, anunță cununia lor religioasă, care să va celebra în 23 Maiu n. la 4 ore p. m. în biserica gr-cat. din Someș-săplac. Maiu 1912. Someș-săplac—Topa-desartă.

Primirea de elevi la școala c. și r. de cadeți. Pe anul prim a școlii c. și r. de cadeți (infanterie) din Sibiu, să primesc cu începerea anului școlar 1912/1913 (mijlocul lui Septemvrie) vre-o 25 tineri, bine desvoltați, cari cu 1 Septemvrie anul curent au implinit etatea de 14 ani, dar nu au trecut peste etatea de 17 ani, și cari simțesc în dîșii aplicare pentru chemarea militară. Trebuie să fie terminat cel puțin patru clase civile sau patru clase dela o școală medie (gimnaziu, reale).

Rugările de primire pentru locuri de plătit, sunt a să înainta la comanda școlii, îndată după primirea testimoniuului dela sfîrșitul anului școlar de față, dar cel mult până în 12 Iulie st. n. Dacă cel ce dă cererea, are să mai facă vre-un examen de întregire, atunci trebuie să trimită un atestat trecător.

Cereri care vor să cîștige un loc de tot gratuit, fondat din partea statului, sunt a să înainta la ministerul r. unguresc de Honvezi pentru apărarea țării, până la termenul hotărît, publicat în foaia oficioasă »Rendeleti Közlöny“.

Moarte. Eugenia Costin n. P. Pop, preceasă, după scurte dar grele suferințe a încetat din viață în 17 Martie 1912 în al 21-lea an al vieții și al 4-lea al feriei căsătorii. Vaida-Camaras, în 22 Martie 1912. Adrian Costin, preot greco-cat. soț, Eugen Adrian și Veturia, fi.

Comitetul Despărțământului Dioclosmărtin al „Asociațiunii” va ținea la 19 Maiu a. c., două prelegeri populare și anume: la 11 ore a. m. în comuna Bernadea și la orele 3. d. a. în comuna Căpâlna-de-sus, la care invită cu dragoste pe toți din Bernadea și Căpâlna-de-sus și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului român. Comitetul Despărțământului.

Copii miei omorâți de cloțani. În comuna Troispoints din Belgia, 3 cloțani au pătruns în odaia de dormit a familiei Legrinden, unde dormiau 2 copii, unul mai mic de un an și altul de doi. Copii dormind duși, cei trei cloțani au început să-i muște pe când să aflau singurei în casă, în leagăn, mama lor fiind dusă după treburi prin sat. Când mama nenorociților copii s'a întors acasă, și-a găsit copiii unul, cel mai mic, mort, celalalt zăbindu-se de moarte, cu obraji spintecați de colții cloțanilor!

La vederea acestui îngrozitor lurcu, sârmana mamă a înebunit!

E bucuria părinților dacă copilul să desvoaltă frumos. Că atât de des să ivesc conturbări de dezvoltare la copil, cari sunt de regulă în legătură cu stomacul. Părinții, la sfatul medicilor, să și hrănească în acest caz copii cu renumitul „Phosphatin Falliers” și le va fi bine. „Phosphatin Fallierul” e principala hrană pentru copii, care conține toate materiile de lipsă. Mii de părinți îl binecuvântă. (576) 5-14.

Au mâncat din mortăciune. Unul proprietar din Neutra îl murise săptămîna trecută un bou de boală de splină. Medicul veterinar (de vite) a poruncit ca bouul să fie îngropat.

Un ziler sărac însă, a desgropat în decursul nopții bouul și a dus acasă o bună bucată de carne din o pulpă a lui, și din aceea femeea sa a pregătit prînzul în ziua următoare. Întregă familia a mâncat din acel prînz.

Până seara zilerul împreună cu soția sa au murit în cele mai îngrozitoare chinuri, iar copilul lor se luptă cu moartea!

Trei monoloage,

foarte interesante și cu mult haz, a scris de sub tipar „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie — pe care le recomandă mai ales tineretului, care vrea să joace teatru. Acestea sunt: „Musca”, „Nasul” și „Intia scrisoare de dragoste”. Fiecare costă câte 20 fil. și 2 fil. de una pentru porto. Cine le comandă toate trei, le capătă cu 50 fileri franco.

Cărțile

potrivite de premii școlare și recuzitele de lipsă școlarelor la scris și la desen, — să afle la „LIBRĂRIA NAȚIONALĂ” S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros).

POȘTA REDACȚIEI

Ds. Dim. Brînzei în Otcl. În 27 Martie și s'au trimis cele 2 ex. „Eroii Noștri”. Fii ban scrie-ne nu și-au sosit încă?

Toma Căprari în Sărăsani și Bucura Penda în Comoriște. Ne-ați trimis numai câte 30 fil. pentru 1 ex. „Eroii Noștri”. Mai trimiteți câte 5 fileri de postă, — altfel nu vă putem trimite cărțile. Sau n'a fost scris destul de limpede că 1 broșură e cu 30 fil. și 5 fil. de postă — de tot 35 fil?

Nicolae Stanciu în Zgrib. Nu spui acurat că cele 1 cor. 25 fil. au fost pentru 3 ex. „Eroii Noștri” tot dia No. 1, sau pentru No. 1 și cei următori doi? Ți-am trimis deosemdată 1 ex. No. 1 și îți vom trimite și din 2 și 3. câte unul.

Ios. Br. Ciota în Chev. m. Privitor la „Tovărășia” am dat o lămurire la Posta Redacției No 16. Cetește-o. Sună și altora cari să interesează de ea.

Ilie Popescu în Ruscă. Cetește și dă același răspuns, din No 16., și dacă după aceea nu ești împăcat, scrie-ne și îți facem în alt chip pe voe.

Const. M. în Streviși. Trimiteți poza și vom vedea. De o fi frumoasă și reușită, o publicăm. Să ne scrieți ceva din viața fanfarei.

R. Pal. 236. Sicl. Același răspuns.

Stagon. „Noapte de iarnă” promite. Credem a întrevedea o fire care, cercînd mai mult și mai des, va reuși a da versuri bune, publicabile. Acestea încă nu fac.

D. Elie Magda în Hususău. Nu tipărim mulțumite publice, decît ca inserțiuni cu taxă. A Dv., mărișoară, am publica o pentru taxa de 4 cor. trimise înainte, — altfel nu.

George Lazea în Sc. Lăs. Ți-am trimis un catalog al „Librăriei” de aici. Alegeți de acolo ce vrei — între ele și Buffalo Bill, și altele, și trimite după ele de dreptul acolo. Dă o muștră de obligații, că de n'o avea gata chiar așa, — să-ți poată face de grab.

Tr. Ș. în N. Nu trimitem „Eroii Noștri” fără bani. Trimite prețul în mărei postele puse în o epistolă. Cite 35 fil. de o cărtică, ca să fie și de plata postei.

Celor ce, cerînd 1—2—5 ori și 10 broșuri, trimite numai prețul broșurei, iar de postă nu, nu le putem trimite broșurile până nu trimite și banii de postă, că nu le primește posta neplătite. Numai dela 14 exemplare în sus putem trimite în pachet de postă neplătît, la care primitorul să plătească porto cînd scoate pachetul.

Ds. Dim. Br. în Cicl. r. Ți-am trimis volumele și „Traista cu pov.” în pachet închis. Tot acolo s'au pus și cele 2 ex. „Eroii Noștri”. Cum să poate să nu le fi aflat în pachet? Cine a desfăcut pachetul? Dta ori altoineva? Ne miră mult ce ne scrii. Dar — ți-am trimis de nou cărțile.

Nr. 28/912

(575) 1—2

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor archiedecizan cu Nr. 2234/912 Școl. prin aceasta să publice licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea școlii confesionale gr.-or. rom. din Cărpiniș tractul Miercurei comitatul Sibiu.

Licitațiunea să va ținea Luni (a doua zi de Rusale) în 14/27 Maiu a. c. la 2 ore p. m. în edificiul școlii celei vechi din loc. Prețul de strigare este 28.000 cor. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10%. în bani gata sau în hrtii de valoare acceptabile.

Licitațiunea e verbală, însă oferte închise provăzute cu vadiul corăspunzător și cu declarația oferentului, că cunoaște condițiunile și să supune lor, să primesc până la începerea licitațiunei, cari sunt a se preda la mâna prezidentului comitetului parochial.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a alege dintre inimoși oferenti pe acela în care va avea mai multă încredere, fără deosebire la suma oferită.

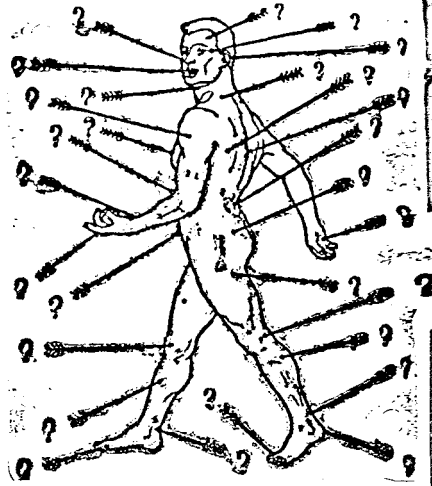
Planul, preliminarului și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parochial din loc în oarele oficioase.

Să notează, că comuna bisericască are la dispoziție 45.000 cărămidă arsă gata, precum și 250 metri cubici poatră scoasă pe cari anteprenorul va fi deobligat a le primi în prețul cit costă care sumă să va detrage din prețul de edificare.

Cărpiniș din sedința comitetului parochial ținută la 22 Apr. 1912, Ioan Munthiu, par. prezd. Nicolau Opris, not. com. par.

Te sagatează?

(340) (Al dureri?) 18-21

I. Fluidul Elza a lui Feller.

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile repede și sigur, vindecă: reumă (spure), slăbicie de nervi, junghiiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, dureri de ochi, migrenă și multe nepomenite aici! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît și morburii din curen. ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețeală, rigăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

3 MILIOANE COROANE!!!

poate cîștiga fiecare, cumpărînd următoarele lozuri:

- 1 Obligațiune de cîștig cu premie convertită dela Banca Hipotecară Ungară.
- 1 Obligațiune de cîștig cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie.
- 2 lozuri Sanatorul Regina Elisabeta.

12 trageri anuale și anume: 5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octombrie, 25 Octombrie, 1 Novembre și în 27 Decembrie.

CÎȘTIGURILE PRINCIPALE:

- Cor. 1.000.000.—, 500.000.—, 400.000.—, 300.000.—
- 2 cîștiguri de 200.000.—, 100.000.— și de 75.000.—

Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lingă:

48 rate lunare á 10 coroane.

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului lista legală de rate, în care este indicată Seria, numărul și litera lozurilor vindute, pe baza căruia va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele cîștiguri sunt în întregime ale lui. — După fiecare tragere controlăm punctual toate lozurile vindute de noi și eventuale cîștiguri le vom aviza telegrafice și intrucit e posibil chiar și telefonice st. nostri cumpărători. Rata primă e mai bine a ni-să trimite în mandat postal pe a cărui coupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. Spre a ni-să putea trimite ratele viitoare gratis, fără porto și alte spese postale, trimitem fiecărui cu ocaziunea estrădarei listei de rate și cecuri postale. Toate eventualele cîștiguri să replătesc în bani gata la cassa noastră.

Nici un moment să nu trăgănați cu comanda! Noroc fără sfîrșit și fără nici un risc!

Ori-ce pierdere este eschisă, numai și numai de cîștig poate fi vorba. Toate comandele sunt a să adresa cătră

Ústredna Banka Úcastinny Spolok. Budapesta, VI. Váci-körút 31.

(560) 1—3.

„PLUGARUL“, însoțire economică-comercială în Blaj.

Convocare.

P. T. membrii ai însoțirii economice și comerciale »PLUGARUL« din Blaj să invite cu onoare, în sensul §. 7 din statute, la

prima adunare generală ordinară,

care să va ține la 28 Maiu 1912 înainte de amiază, la 10 ore, în localul casei române din Blaj.

Obiectele vor fi:

1. Esmiterea unei comisii de 2 pentru constatarea libelelor de plată depuse, a membrilor prezenți, precum și a plenipotențelor intrate.
2. Numirea unui notar și esmiterea a doi membri pentru supraveghierea scrutiniului și verificarea procesului verbal.
3. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor, raportul comitetului de supraveghiere, bilanțul pe 1911 și darea absolutului.
4. Intregirea direcțiunii.

„Plugarul“, însoțire economică-comercială, Blaj.

Direcțiunea:

Ioan F. Negruțiu, *președinte.* Vasile Suciu, *m. în direcț.*

Bilanțul pe anul I. 1911 (din 9 Septembrie—31 Decembrie).

Mérleg-Számla.

Esítő. — Kiadás.

Numărare în casă — Pénztár maradv.	939.52
Contul lemnelor — Fa számla	32648.36
„ cerealelor — Gabona számla	2903.52
„ debitorilor — Adósok	13401.82
„ mobilier — Felszerelés	584.66
Total	50,477.88

Conto Bilanț.

Passive. — Teher.

Părți sociale — Üzletrészek	38.021.33
Creditori — Hitelezők	80.—
Imprumut — Kölcsön	11.000.—
Int. neririd. — Fel nem vett kam.	1.250.—
Profit curat — Tiszta nyereség	125.75
Total	50,477.88

Cto Profit și Perderi.

Esítő. — Kiadás.

Interese — Kamatok	28.30
Salare — Fizetések	1100.—
Chirie — Házbér	425.—
Spese curente — Fentartási költs.	495.88
Trasură — Fuvardíj	1198.—
Contribuție — Adó	147.20
Profit curat — Tiszta nyereség	125.72
Total	3526.13

Nyereség- és Veszteség-számla.

Intrate. — Bevitel.

Din vânzare de superfosfat — Műtrágya árulásából	2600.66
Din taxe de înscriere — Aláírási díjból	886.37
Din proviziune — Jutalék	33.19
Total	3520.31

Blaj, din ședința direcțiunii, ținută la 18 Martie 1912.

Dr. Iuliu Maniu m. p. direct.-exec.

DIRECȚIUNEA:

Ioan F. Negruțiu m. p. președ., Dr. Vasile Suciu m. p. v.-preș.
Dr. Ambrosiu Chețan m. p., Dr. Danil Szabó m. p.
Gavril Precup m. p., Ioan Maior m. p., George Bărbat m. p.
Vasiliu Suciu m. p., Emil Vlasea m. p.

S'a revăzut și s'a aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine. Blaj, 10 Maiu 1912.

Aurel C. Domșa m. p. președinte, Iacob Popa m. p.
Victor Moldovan m. p., Alexiu Pop m. p., Emil F. Negruțiu m. p.
(582) 1—1 Membrii comitetului de supraveghiere.

Casă cu crișmă

avind 7 odăi, curte, grădină, popicărie etc., licență de sare și de tabac, aflătoare în o comună mare din comit. Hunedorii. (549) e de vânzare. 3—3
Învîrtire de 30.000 cor. pe an. Adresa o dă Administr. foii.

Caut mașinist!

La mașina de imblătit (cu benzin, putere 8 cai) să caute un mașinist bun, pe termen de 3 luni. Plată după togmeală. A să adresa la (581) 1—2
Căstăian Vasilie și soții în Romos (p. u. Szászváros).

Strămutare de cancelarie.

»Aduc la cunoștința On. public românesc, că m'am mutat, cancelaria advocațională în IV. Veres Pálné-u. 26
Cu deosebită stimă:
Dr. Liviu Lința
(574) 1—3 adv. în Budapesta.

Să află de vânzare din mână liberă 2 case cari constau din mai multe odăi, grădină mare etc., în Strada Căstăului Nr. 687-a și 687-b. Informații la proprietar. (573) 2—2.

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesătură de Bacula; impletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (540) tînicioasă neagră și țineuită. 6—20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Nr. 412/1912.

Licitațiune minuendă.

Comuna Kistalmács (Tălmăcel) dă prin licitațiune minuendă verbală, și cu admiterea ofertelor în scris, care să va ținea Duminecă în 19 Maiu a. c. la 3 ore d. a. în cancelaria comunală, alădirea unei case silvanale în muntele „Zimbru“ (Buceciu) lângă stațiunea funicularului societății ungaro-italiene.

Oferte ulterioare nu să vor considera.

Prețul strigărei 3567 cor. Vadiu 5%. Condițiunile mai amănunțite să pot afla la cancelaria comunală.

Kistalmács (Tălmăcel) 28 April 1912.

(570) 2—2 Primăria comunală.

Un taur

de clasa I, roșu (Pinzgau) de un an și jumătate trecut, — garantat bun, — e de vânzare la subșrisul, — Tot aci: 20—30 vagoane nutref: lăternă și trifoiu!

Doritorii să vie la mine pentru încheierea de tirg.

Andronic Faur

(577) 1—2 Simeria, p. Piski

Atențiune!

La Domeniul românesc din Bobilna, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, să află de vânzare mai mulți vieri albi,

soiu englezesc (Sorksy) tineri, foarte frumoși, bine dezvoltati și buni pentru prășilă.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: (580) 1—3

„Administrația Domeniului din Bobilna“

Bábolna u. p. Szászváros.

Să caute un candidat de avocat cu praxă în cancelaria advocatului:

Dr. Romul Boca

(579) 1—3 Orăștie (Szászváros).

Anunț.

Să caute un comerciant român, care ar cumpăra din mână liberă o prăvălie situată la loc foarte cercetat într'un oraș din Bănat, cu ținut mare românesc.

Informațiuni dă adiministrația »Libertatea«. (578) 1—3

VAR

În fabrica de var din Orlat să arde și să trînte zilnic, în mare și în mic, renumitul

VAR de ORLAT

liber de piatră și de zgară!

Preț moderat! Serviciu prompt și real!

I. BANGIU,

ORLAT (Szeben m.)

4—10.

Un morar

să caute pentru moara de apă, cu 2 petri și o sită, a dlui RAFAEL IGNÁCZ din Geoagiu—Algyógy. — Moara să dă în arîndă, ori cu plată din vamă. 3—3 (569)

Nou croitor

în Orăștie!

Am onoare a aduce la cunoștință onor. public, cumcă mi-am deschis lucrătoare de

croitorie

pentru domni, în Orăștie, strada Apei, Nr. 5. — Rog onoratul public să-mi de-a binevoitorul său sprijin. — Lucru solid, cu prețuri moderate!

Totodată primesc și un învățacel!

Cu distincă stimă

George Mihuti,

2—3 (568)

croitor în Orăștie.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abraham Manó

(572) 2—

Orăștie (Szászváros).

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mistuire, infundare, și de boalele legate de acestea, le aduc leacul

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY înainte

Picăturile „Mariazell“. Să află în apotecă. O sticlă 1.50 cor., încă 90 fl., 6 sticle cor. 5.50; 3 sticle mari cor. 5.30. Banii trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca G. Brády la „Regele Ungar“,

Wien

I. Fleischmarkt 2, Depot. 5.

Fiiți atenți la marca de scutire care reprezintă pe Sf. Maria dela Marizell, pe pachetarea roșie și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă. (563) 6—25.

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 2—50

HANS STEPHANI

hotelier, Orăștie (Szászváros).

VÎNZARE DE PRĂVĂLIE.

Din cauza încordării prea mari, a boalei reumatice și a etății să vinde din mână liberă prăvălia bine asortată de coloniale și mărfuri felurite cu drept de trafic, etc. „La crucea de aur” situată în piața principală și existentă de 15 ani în opidul Verșeț (Bănat) cu 30.000 localități și cu cel mai compact jur românesc, care la două piețe de peste săptămână își târguesc cele trebuincioase la susnumita firmă.

Devărul (invirtirea) anuală cu tutungerie (trafica) face 10.000 cor., iar cu prăvălia 30.000 cor. Până nu ajunge acest vad pe mâni străine, e recomandabil ca să ajungă un român stăpin pe acest loc mai ales fiind vadul demult făcut.

Capitalul necesar este suficient 6000 cor. — Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la

4—6 (561)

SIMEON SCHIOPU,
comerciant în VERȘEZ.

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEĂ**, căoi Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 70 fl.,

Roșu 92 fileri.

Siller 62 fil.

Carbenet 100 fileri.

Vin u din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de travere (comină) K 1'60

Rachie de comină, specialit. „2—

Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru,

în fileri. Vinurile și rachia să ex-

pedezează sub îngrijirea proprie, dela

50 litri în sus, cu rambursă.

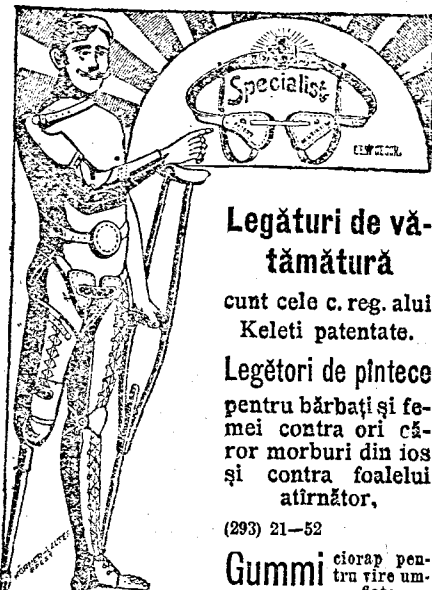
Vase împrumutate pe timp de 2 luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,

proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 12—25

Legături de vătămătură

cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.

Legători de pitece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atrăntor.

(293) 21—52

Gummi ciorap pentru vire umfate.

Picioare și mâni măestrite pe sâmbutați (câtați).

Indreptătoare de trup pentru umblat și spriguit.

Corsete artificiale și spriguitoare.

Țmătoare oblu pentru cei crescuți stîmbi precum și ori-ce artici de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică.

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și indreptoare de trup.

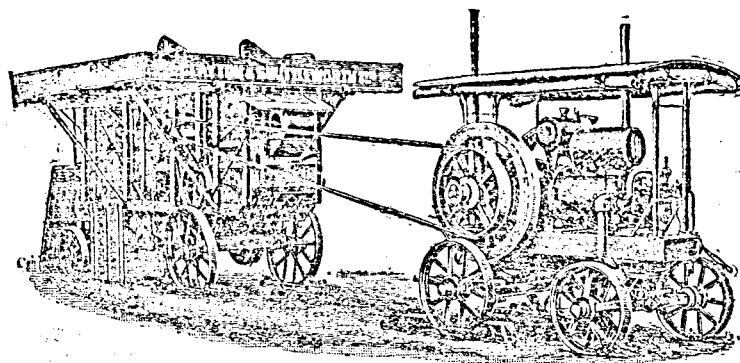
Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vidi

— Trimite catalog cu 3000 figuri, gratis! —

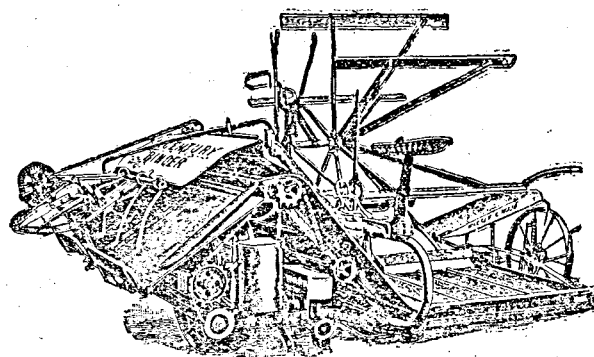
Fondată în 1878. Telefon 13—76.

Mașinile vestitelor firme:

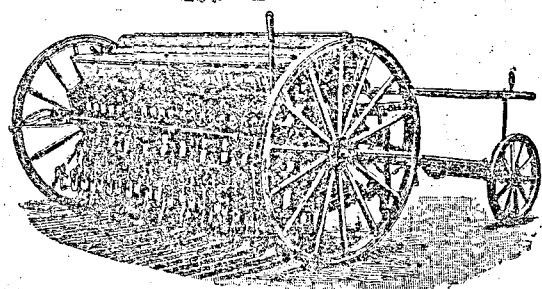
Glaxton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

1. Mașină îmblătit, cu motor.

2. Mașină de secerat și de legat znopti.

3. Mașină de sămănat.

(541) I. 7—20

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**

Cereți catalog și oferte de prețuri!

Cei-ce doriți să fiți scutiți de pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite” dela Orăștie (Szászváros), cu cancelaria conducătoare în **Hunedoara (Vajdahunyad)**, — care asigură pe economi contra oricărei pagube în vite!

Reuniunea e în viață dela 8 Maiu 1910. Și dela aceea și încococe, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rîndulă cu înscrierea și plata taxei! — A plătit până acum peste 60.000 coroane despăgubiri membrilor săi!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cit și-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Să vin cam 4 pagube pe lună. Așadar ai de plătit 16 fileri pe lună de 100 cor. ce ai asigurate. După vite de 500 cor. 80 fil. pe lună, după vite de 1000 cor. 1 cor. 60 fil. pe lună. Banii îi trimiți în toată luna ori pe 2—3 luni înainte.

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor. asigurate, cite o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire.

Azi toți membrii Reuniunii formează deja 4 Despărțăminte, ce să conduc de Cancelaria centrală dela Hunedoara. Precum asigurații vor sporti mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai pentru ortaci din cercul lor. Numai la caz de boală împicioasă, direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celuilalt, după îndemnul: „azi ție, mîne mie!” (726) 23 —

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la

Cancelaria „Reuniunii proprietarilor de vite”
din **Hunedoara-Vajdahunyad**

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare” societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospective, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”.
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.